

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач-
чині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найбільший клопіт міністра закордонних справ.

Львів, 18. лютого 1933.

Три дні тому новий польський міністр закордонних справ виступив у сеймовій комісії своє перше експозе про міжнародну ситуацію і закордонну політику Польщі. Ждали того експозе політики з досить великим зацікавленням, чого доказом була не лише поява у сеймовому будинку цілого ряду урядових достойників, які звичайно туди не заходять, але й масова аудиторія з послів різних польських і непольських клубів. Причина того зацікавлення подвійна: передовсім це зацікавлення торкалося особи міністра, якого номінація викликала стільки шуму на сторінках „заприязненої“ французької преси. Недавнім елютант марш. Пілсудського, пізніше післанний на „відтинки“ закордонної політики, на яку впливав тільки за кулісами, тепер уперше мав виступити публічно в офіційному характері. З другого боку останні міжнародні події, актуалізовані головню приходом до влади в Німеччині Адольфа Гітлера, підкреслили значіння заяви міністра ресорту закордонних справ та парламентарної дебати над тими справами.

Однак „сензація“ того експозе минула дуже швидко. Міністр говорив мало, а ще менше сказав. Трохи перейняв маніру свого попередника, т. Залеського, який вважав своїм обов'язком у кожному своєму експозе подавати хронікарський огляд міжнародних подій з компліментами та миролюбними заявами під позабучною адресою усіх держав глибоку. Трохи ж зазначив новий міністр „незалежний“ характер польської закордонної політики — виступом проповіди про гріхи Ліги Націй і розбройної конференції. Однак усе це відбулося — як сказано — у рамках дуже вузьких і скромних.

Конкретно, казав мін. Бек про пакт неагресії з РСРР, повторивши (в першому виданні) зміст пресових евдеко-санацийних статей на цю тему; говорив про співпрацю хліборобських держав, в якій практичну вартість ніхто поважно не вірить; потім слідувала реприманда під адресою Ліги Націй, про яку трохи ширше згадаємо далі; за нею йшла реклама миролюбності Польщі, зв'язана з рекламою її останнього „розбройного“ проекту (який, до речі, залишився у повній ізоляції та восторожив проти себе навіть французів); останній уступ промови був присвячений ревізіоністичній пропаганді Німеччині, при чому тут зовсім міністр справді найшов кращу форму виразу, ніж інші його красномовчі земляки: він признав, що „хто має час і гроші, може робити пропаганду, яку хоче“, перестеріг перед переоцінюванням практичної вартості тої пропаганди та дипломатично заявив, що „становище Польщі до Німеччини буде таке саме, що Німеччини до Польщі“. Ось і все.

Остаточно така промова може й краща від думки довгих тирад. Якщо уряд не хотів давати товчок до цілої великої закордонно-політичної дебати, а рішився задовольнитися, так мовити, куртуазній парламентарній вимогою, то таке експозе було зовсім достаточне. Факт, що заповідає на сідуючий день засідання комісії для великої дебати над експозе міністра — вже не відбулося (ніби плевум сейму перешкодило!) і мабуть до кінця сесії не відбудеться, цей факт свідчить про те, що уряд такої дебати собі не бажав. Але і цьому можна не дивуватися. У таких, коли за кулісами, у висліді тайної дипломатії, доходить до якогось пакту між Італією, Мадяриною та Німеччиною; коли тайна дипломатія змонтувала новий союзнницький устрій між державами Малої Антанти; коли тайна дипломатія довела в останню до підписання пакту неагресії між Францією та РСРР, — словом, коли скрізь і всюди голос має лише тайна дипломатія, у таких часах в річю зовсім зрозумілою нехиті також польського закордонного міністра широко про свої плани й заміри говорити та над ними похлибно дебатовати.

Тим більш яскраво на тлі тої стриманості й мовчанки нового міністра виходить його атака на Лігу Націй за — охорону національних меншин. Про ніщо міністр не говорив так широко й так енергійно, як про свої клопоти з проблемою охорони національних меншин. Ця частина промови настільки цікава, що наведемо її в цілості:

Праця на терені Ліги Націй не є позбавлена для нас деяких труднощів. Виникають вони з того, що всупереч інтенціям (?) творців пакту Ліги і вики зв'язаних з нею договорів, стрічаємося аж надто часто з бажанням надужити це форум для цілей, які не мають нічого спільного з тою організацією. Маю на думці передовсім надто велику довільність інтерпретації т. зв. меншиневих умов. Ці договори накладають на сигнатарів обов'язок, зрештою ідентичний з нашими конституційними приписами, обов'язок рівності прав усіх громадян. Однак деякі чинники внутрішні і зовнішні змагають систематично до того, щоби цей шлях вжити для цілей чисто політичних. На останній сесії Ради Ліги я був змушений при нагоді одного з таких прикладів звернути увагу Ради на ту цілу систему і в досить рішучий спосіб перестерігти, що польський уряд таких процедур не допустить. Хоча становище Ради Ліги в даному конкретному випадку в яскравий спосіб зазначилося проти даної системи, то проте мушу ствердити, що при існуючих процедурах Рада Ліги є досить безбронною супроти тих, які цих процедур хотять надуживати. Навіть однодушна опінія Ради не завжди може поклати край стосуванню тої методи. Це очевидно ненормальний стан речей, який творить сумний приклад, що умови й методи, оперті лише на довіру в добру волю всіх співпрацюючих — надто легко деформуються.

Маємо вражіння, що останнє речення міністра — це свята правда, тільки сказана під фальшивою адресою. Зрештою, не в цьому суть, як тим більше суть справи не в тому якомусь „конкретному“ випадку, про який згадав мін. Бек. Суть справи в тому, що польський міністр перевертає

3 мільона людей, уроджених в одному році, половина їх вмирає в 45-ім році життя, а одна третина доживає 60-ого року життя. Ви не знаєте до котрої категорії належите. Ви можете вмерти і перед 45-им роком життя, вмерти навіть негайно, а тому треба Вам заздалегідь забезпечити своє життя в користь своєї рідні. Найкраще може це зробити

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО

„КАРПАТІЯ“,

Львів, Ринок ч. 38 (власна камениця).

РОЗДАЧА НАГОРОД

за краєві змагання і лещатарський ЧАЙНИЙ ВЕЧІР відбудеться в неділю 19. ч. м. в год. 20. веч. в малій залі „НАР. ДОМУ“ на III. пов. а не в саях „Яд Харузім“ як було подано раніше. Гостям раді. Буфет у ва. управі. Добірна музика.

цілу проблему міжнародної охорони національних меншин коміт головою і так само зовсім фальшиво підходить до питання ліквідації своїх міжнародних клопотів з меншиневими скаргами. Не знаємо, чи міністр Бек склав таку гнівну заяву лише з престижних мотивів і чи може на тайних засіданнях ради міністрів не говорять інакше. В усякому разі кожночасний міністр закордонних справ Польщі повинен собі засувати справу недовозача, що і ніякі його навіть найбільш „рішучі перестороги“ не очистять міжнародного форуму з меншиневих скарг і не позбавлять його його клопотів з ними і 2) винувата не є процедура Ліги Націй ані „метода“ надуживання її, щоби Польщі ніби якісь пакости робити, лише винуватою є тільки її одинокі внутрішні політичні уряди, яка проголошує в національній політиці диковинні теоретичні тези „рівності і безпеки“ та реалізує їх у спосіб, який змушує національні меншини Польщі хапатися усіх засобів самооборони. Клопоти польського міністра закордонних справ з національною проблемою будуть щораз більші і щораз гірші, якщо не схотять їх зменшувати його кабінетові товариші — іншими, ніж досі, методами.

Потрійний союз.

(Кореспонденція з Женев.)

Копія була звичайно слабша від оригіналу. Це видно й на новім потрійнім союзі. Чи існує він, як це зазначає Ерію, чи перебуває в стані народження, це ріжниця великої не робить. Хоч Італія й зростає, а відносно і зміцнилась у порівнанні з її передвоєнним станом, то зате Угорщина не витримує ніякого порівняння зі старою Австро-Угорщиною, яка розвалилась не разніше ніж щезла потреба борони славянські народи проти московського царизму. Участь Угорщини в потрійнім Союзі автоматично мобілізує проти нього Малу Антанту, тобто скріплює становище Франції та погіршує становище Німеччини.

Французька преса припускає, що утворення нового союзу не стоїть у безпосереднім зв'язку з політичною перемогою гітлеризму в Німеччині. Мусоліні не дуже високо цінить заслідування фашизму в інших державах. До того ж зв'язки між державами устальюють не внутрішні соціальні інтереси тої чи іншої партії, а національно-державні інтереси. Соціально-політична еволюція Гітлера за останні місяці показує, що він зовсім не ставить партійних засад понад конкретні конкретності даного політичного моменту.

Еволюція, яку перебуває тепер Німеччина остільки поважна й рішуча для її майбутнього, що союз між нею та Італією тим часом може мати лише політичне, але не мілітарне значіння. Не підлягає сумніву, що уряд Німеччини має ще досить сильні алази, щоби

розв'язати комуністичну партію та всякі радянсько-фільські організації, як це зробила Румунія. Але відкритим лишається питання, чи утвориться в Німеччині остільки міцне національне об'єднання партій, яке змогло притягти до себе значну частину тих мільйонів мас, які ідуть тепер за комуністами. Питанням лишається також, чи соціальна демократія зможе засимілювати в національній душі позбавлені проводу комуністичні маси, чи може більшовицькі елементи переможуть у межах соціал-демократичної партії у такій мірі, що урядові не лишиться нічого іншого, як розв'язати й цю партію. Позбавлення політичного проводу та представництва значної частини німецького народу було дуже небезпечним експериментом, який відкрив би широке поле до попису московських агентів у Німеччині.

Одним з найбільше інтересних парадоксів політичного життя сучасної Європи є той факт, що воєнний стан, який фактично панує в Німеччині між найбільшою урядовою партією та комуністами, яких всякими засобами підтримує Радянщина, зовсім не впливає поважно на політичні та торговельні відносини між Німеччиною і Радянщиною. Коли Гітлер і в цьому відношенні хоче піти слідами Мусоліні, він ризикуює. Кожний овоч, як то кажуть, має свій час. Що можна було зробити перед десяти роками, це ледви чи дається зробити тепер, до того ж соціальна демо-

Франція обманула Вільсона.

НЮ-Йорк, 30. січня. (Вл. кор.) Темну сторінку світової війни в початках виступу Америки по стороні Франції та її союзників відгравала книжка, написана французьким цензором Лавром Алярдом. Про неї згадує сьогодні паризький кореспондент нью-йоркської газети „Сан“, відтворюючи побіжно її зміст. Зараз після вступлення у війну Америки, відбулося кілька довірчих засідань французького парламенту. Протоколи з тих засідань сховано до архіву, деякі навіть у стенографічних записках. Алярд відтиснув ці протоколи аж тепер і опубліковує між ін. такі: Соціалістичні послы опитали Бріана про його подорож до Росії. Зажадали пояснення, чи є яка окрема угода між Росією й Францією в справі територій. Бріан сказав, що є, і то зов-

по концерті та по всяких театральних імпрезах зустрінете своїх знайомих у КАВАРНІ „УНІОН“, вул. Косцюшка 1 (Народн. Гостинниця). 6—90

сім довірчона, якої ніхто не знає. Про неї нічого не було сказано президентові Вільсону, заки він рішив втягнути Америку до війни. А умови її були такі: Франція домагається не лише відступлення собі від Німеччини Альзасії й Лотарингії з 1870 р., але й навіть тих земель, що належали їй в 1789 р. Крім того ще цілого лівого берега Рейну і створення окремої буферної держави з німецьких територій між Францією й Німеччиною. Росія мала дістати Царгород. Петро Ляваль, тоді ще соціалістичний посол, крикнув: „Чому ви цього не оголосите прилюдно, щоб наші воїни знали, за що гинуть“. Інших стенографічних протоколів Алярд не міг переглянути, але в книжці каже, що звісним є, що тоді мали Бріана розстріляти за зраду.

Книжка Алярда вияснює, чому опісля, коли прийшло до мирових перемовин, Вільсон був безсилий супроти Франції, як та вже війну виграла.

Всюди їх не люблять.

3 Білгороду повідомляють, що на засіданні жупитини 62 послы внесли проект закону про віддання Базуїтів з Югославії. Проект стоїть у завазі з пастирським листом югославянських єпископів, спрямованим проти сокілських організацій. Проект домагається, щоб членів язупського чину виселити на острів Ліссу, де кожний має мешкати окремо. Маеток чину має перейти на власність державного скарбу.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

НОВА ФАБРИКА ОЦТУ.

Як довідуємось із інженерських кіл, у Стрию підготовляється урухомлення фабрики спіртового оцту. В цьому ділі бере участь також місцевий Повіт. Союз Кооператив. Фабрика має набагато продукувати й оцтований оцет.

Польська хроніка.

ЦІНИ ЗБИЖА КРАЩАЮТЬСЯ.

Деяка поправа цін збижа, що почалась у половині січня, втримується далі. На варшавській біржі ціна пшениці зросла на 6 зол., жита на 4, ячменю на 2 зол., вівса на 1 зол. На познанській біржі пшениця піднялась навіть на 8 зол. Львівська біржа потує майже ті самі ціни. — Коли зважити, що цьогорічний урожай пшениці є на 41 відс. менший ніж у попередньому році, а жита на 7 відс. більший, то поправа цін пшениці розмірно мінімальна. Ворожать, що жито буде ще знижуватися.

ЗАМІСЦЬ ФОНДУ БЕЗРОБІТТЯ — ФОНД ПРАЦІ.

Преса подає широкий зміст проекту закону, що його випрацював парл. клуб ББ, а який має дати товчок новій акції в напрямі поборювання безробіття. Фонд безробіття мав би бути поступово ліквідований, роблячи місце фонду праці. Цей останній мав би дбати за zatrudнення вільних рук, зриваючи раз на асе з грошевицями чи харчевими допомогою. Планують багато публичних робіт, а саме розбудову комунікаційної сіті (биті шляхи, залізниця, канали) і меліорації. Щодо залізничних доріг — то на нашій національній території не намічено ніякої будови, — з битих шляхів цікавить нас: Володимир В. — Луцьк, Люблин — Львів і направа шляху Перемишль — Львів, а в ділянці волинських меліорацій — регуляція Черемошу і допливів Дністра та осушення частини Полісся в околицях Берестя. — Як далі, наразі мало-реальне завдання, була би діяльність фонду праці в напрямі усамостійнення безробітних. До цього мало би служити: огородинство, підміська і внутрішня різьна колонізація, ремісничі вартости праці, дрібні мешканські будівлі і т. ін.

СИТУАЦІЯ НА ШЛЕСЬКУ НЕБЕЗПЕЧНО ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ.

Гринчогутиничий промисл виповів збірну умову праці з днем 1. березня ц. р. і через те замітні сильні ферменти серед шлезького робітництва. Воно протиставляється різко дальшим редуціям платень (на 25 проц.) і людей, як теж зачинюванню копалинь і гут. При цій нагоді довідуємось дещо про найвищу калькуляцію цін. Кошти добутия 1 тони вугілля хитаються поміж 11 до 18 зол., при чому платні разом з усіма асекураціями становлять 45—50 проц. власних коштів. У детальній торгівлі 1 тона у Варшаві (також у Львові) коштує 64 зол. Цю високу ціну оправдують ауглені барони дам-пінговым вивозом за границю. Правда — ціна польсько-го вугілля за границею рівняється подекуди 8 зол. за

тону, отже вивіз приносить поважні страти. Та це не оправдує аж такої великої різниці, особливо коли зважимо, що край консумує близько вдвоє більше, ніж за границею. І так у 1932 р. на краєвому ринку вишечено 18 міль. тон, а вивезено 10 мільонів.

КРАЄВІ СІРІВЦІ НА МІСЦЕ ЗАГРАНИЧНИХ.

Турбуючись за торговельний бізнес, уряд хоче якнайбільше обмежити привіз чужих сирівців і працює над відповідним законом. У заступлюванні одних сирівців другими (прим. лев замість бавовни і т. ін.) закон має піти дуже далеко, чому знову противиться польський промисл.

Світова хроніка.

ПРОПАГАНДА ЗА ІНФЛЯЦІЄЮ. — ПІСЛЯ ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ — КАНАДА.

Попереднього тижня писали ми на цьому місці про популярність інфляційної думки у Злуч. Державах. В американському конгресі зложено 75 внесень дотично інфляції, а чого видно, яке велике є число її прихильників. Економісти твердять, що сьогоднішню вартість долара вдасться утримати, коли Розевельтою пошастить навести Англію до золотого паритету і стабілізувати фунта. Це знову вживуть вони з корисним для Європи полегдженням справи воєнних довгів. — Не менша невпевненість щодо майбутньої вартості долара панує в Канаді. Не лише хліборобські, але й великоторговельні круги обстоюють необхідність обниження вартості канад. долара, натискаючи в цьому напрямі на уряд. Його найважливішим аргументом проти інфляції є великі довги Канади в американських доларах. Усе таки існує велика можливість, що Канада перейде до „інтерлінгового бльоку“, а це після Півд. Африки було б новим успіхом цього бльоку.

„ДЕЗІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ“ — НОВЕ ГАСЛО ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ П. А.

Цей клич кинув новий президент Розевельт у своїй останній промові в „Метрополітен-Клубі“. Він узагає, що Америка мусить частинно розпромисловити себе і повернути до хліборобства. Навіть колиб американські фабрики працювали всією силою пари, то й тоді зі сьогоднішніх 12 мільонів безробітних залишилось без хліба 3 мільони. Населення великих промислових центрів мусить зменшитись. Шлях до цього є лише такий, аби частина робітників повернула до плуга. Ідея Розевельта не нова. Таке гасло перші кидали німці, бажаючи зменшити кольосальні кадри безробітних, а підхопили його теж поляки, що хочуть шлезьких робітників поселити на „східних кресах“...

ЦІНА ПЛЯТИНИ КАТАСТРОФАЛЬНО ВПАЛА.

Платина — цей найшляхотніший метал — значно втратила на своїй цінності. Ще в 1928 р. коштувала на льонд. біржі 1 його унція (31,1 грама) 30 зол. фунтів. Сьогодні коштує 5 зол. або 7 і пів палер. фунтів. Причиною цього є зріст продукції платини в СРСР, Канаді, Півд. Африці і в Колумбії. Не меншою причиною є також те, що хемічний та електро-техн. промисл уживає тепер дешевших заступчих матеріалів, як прим. „вольфрам“ й інших.

В. Н-вич.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 20. ЛЮТОГО 1933.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

ПРИМХИ МОВИ І ФАХОВОСТІ.

1. Помилки „Рідної Мови“.

Ми ждали на 2-е число „Рідної Мови“, щоб відповісти його редакторові на статтю, поміщену в „Нов. Часі“ (ч. 22), в якій він ударив ще раз у барабан фахового авторитету замість признатись, що 1-е число складане наосліх так мало неодну прикру помилку. Ніхто не думає — як йому здається — шкодити його праці або „чплятись“ його особи з якихнебудь особистих мотивів. Журнал „Рідна Мова“ потрібний, корисний, наша редакція не має наміру його поборювати, але вважає своїм обов'язком звернути увагу на цілу низку його неточностей і фактичних помилок або щонайменше сумнівів, які — бодай досі — не виправдують його фірми: авторитетного органу у справах мови.

Проф. Огієнко має забобонну пошану для арукованого слова та в обороні тих або інших слів і термінів наводять місця із різних наших письменників і різних книг так, начеб зовсім не був одночасно фільольгом, який повинен знати, що і коли має силу наукового аргументу. Суперечка йде за сучасну літературну мову; відомо, що і наша літературна мова, як мова інших культурних народів, перейшла процес очищення від цілої низки слів, що колись були літературними; нині ми вважаємо їх анахронізмами, навіть чужими словами попросту тому, що заступили їх іншими, „ріднішими“ і відступили їх сусідським літературним мовам, або замінили в архіві історії. Відношення історичної мови до дослідів мовних явищ до питання „правильності“ у граматиці не таке просте, як читати, якими користується проф. Огієнко, зазираючи до своєї картотеки. Саме тому, що він дозволяє собі на докір „аматорства“ у мій бік, треба було на цьому питанні зупинитися й

окремі статті і пригадати деякі загальні проблеми мовознавства, які досі для нього не існують.

Проф. Огієнко добре робить, що дипломатично промовчує цілу низку зроблених „Рідній Мові“ (ч. 1.) закидів у роді „примінення“ (зам. застосування, прикладення), „кінчила“ зам. „скінчила“, „тільки 13. червня“ зам. „аж“ і всякі стилістичні недокладності. Та й те, що він пробує боронити, є щонайменше сумнівної вартості і при деякій його скромності не повинно йому давати притоки до емпатичної фрази, що, мовляв, усі мої рішучі твердження „під нестриманою фаховими студіями фантазії“.

Всі знаємо, що не тільки у Шевченка, на якого покликається проф. О., але й у інших письменників найдемо слово „красота“ і що ми здавна заступаємо його рідним „краса“. Що сказали би ви на таке речення: „Бог создал своим возлюбленникам истинного пророка, чтобы не попали в уныние“? Це чистий Шевченко, бо всі ці слова найдете в „Кобзарі“!

„Чиста фантазія конче (мабуть друк. помилка замість „каже“) розрізняти „талан“ і „талант“ — заявляє проф. О., глигнувши за доказом до Академічного Правничого Словника. Та коли читаємо у Шевченка „От і талан Господь послал на вбогий хутір“ — усі знаємо, що тут мова про долю, щастя, а не талант. Ці два слова, що пішли з одного джерела, дістали в нас зовсім різне значіння. Можемо сказати напр.: „Цей чоловік має талан, бо став професором, але таланту ні дрібки не має“.

Якщо в академічних словниках є слово „карний“ у значінні „дисциплінований“, то всі знаємо, що це вплив галицької польщини, бо в нашій літературі воно ніколи не мало такого значіння. А вже в академічному словнику правничої мови на слово „форма“ находимо термін „кшталт“ і на слово „ряд“ — „шерек“. Чи будемо за ним повторяти ці польонізми?

Справжньою гумористикою віє від авторитету, коли професор фільольгії покликається

на таке джерело, як підручний зовсім аматорський словник Іваницького або на словник Гринченка, що є тільки старим словником народної мови, складеним, хоча й добрим знавцем живої мови, але ніяким фільольгом.

Розгляньмо нове, 2-е число „Рідної Мови“. починаючи від першої статті проф. Огієнка. Знову маємо тут прикрий польонізм „належить покласти край“ зам. треба, „пересада“ (поль.) зам. прибільшення, переборщення, „можности“ (поль.) зам. змоги, спромози, „не є то пересада“ (nie jest to przesada) зам. „це не прибільшення, „духового кругозору“ (рос.) зам. овиду, „до певної міри“ зам. до деякої („певний“ має у нас значіння „певности“, а не, як у польській мові, незасовности). Стилістично недоладні є тут такі звороти: „погодились про одну спільну основу П“ зам. „на“ або „щодо одної спільної“; „в ділянці мови просто чуда досягли“ (?); „а погляньте-но до деяких... видань“ зам. „загляньте...“ або „погляньте на видання“; „народне джерельце, що подасть (?) соків... літературній мові“.

Хіба ляпсусом треба вважати слово „митрополія“ у знач. „метрополія“ в реченні: „це мова нашої митрополії — придніпрянська літературна мова“; „французська“ (замість одного „з“ або одного „с“); далі „найавторитетніше“ зам. найавторитетніше; „тим самим спричинює“ у знач. „отже“ — слово „тимсамим“ треба писати разом.

Даремне проф. О. покликається на умови чергування „в“ і „у“ про які він писав; ніхто не збагне, чому він пише „ув іншій валюті“, пишучи одночасно „чинник в творенні“ (к, в, тв!) або „їх в своїм“ (х, в, св).

Дуже сумнівної стилістичної вартості є такі звороти, як: „Пильнують застосувати (!) його до... випадків“, „Росповідая без удавання (!) в філологічні подробиці“ зам. не вдаючись, „етимологічного словника української мови не існує“ зам. нема; „Академія працювала пски (!) нарешті „Інститут“ набув (!) зовсім наукових форм“. (Продовження буде)

Після замаху на Рузвельта.

НЮ-Йорк, 18. II. ПАТ. Прибув сюди президент Рузвельт. Щоби змити чуйність крби, яка дожидала його на аеродромі, він переправився поромом крізь ріку Гудзон з Джерсі Сіті до Н. Йорку, удаючись до своєї вілли в супроводі детективів і журналістів.

МІЯМІ, 18. II. ПАТ. Оборонці поставленого в стан обвинувачення замаховця Зандари зажадали, щоби лікарі ретельно про його умови осудності. Лікарі ствердили, що він не втраджує ніяких проявів умови аномальності. Проти того рішення виступили оборонці, твердячи, що воно невідповідне до принципів права і зажадали, щоби Зандару отримав спеціальні.

МІЯМІ, 18. II. ПАТ. Стан адорюва пані Джиль, раненої під час замаху на през. Рузвельта, без змін. Вчора лікарі перевели знову трансфузію крові.

Кривава партійна боротьба.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. Минулої ночі прийшло знову до кривавих сутичок у Берліні. У східній частині міста виявилася на вулиці гостра стрілянина між комуністами й гітлерівцями. Один штурмовик тяжко ранений. Подібні події були у дільниці Шпандау. В північній частині міста ранили одного гітлерівця. Поліція арештувала 12 комуністів.

3 музичного життя.

„Суйта“ Антона Рудницького на симфонічному концерті „Львівської Фільгармонії“.

Докір ш. Автора нещодавньої музичної опінії під адресою української преси зовсім оправданій. Це жалюгідний факт, що про виведення твору українського композитора на приватному концерті у Великому Театрі ніхто не згадав ні один український часопис, тоді, коли вся міська, а навіть частинно заміська польська преса подала на цей твір фахові рецензії. Цей факт каже теж деяке світо на відношення серед наших музичних кол, як не вважають за відповідне із свого боку повідомити про такий новий український музичний твір ширшу публіку. Редакція „Діла“ настільки оправдана, що надалі просила відомого українського музиканта д-ра С. Л. виготовити фахову рецензію і з цією метою передала йому редакційні білетки. На пренебрежний жаль, — такої рецензії, не вважаючи на кількакратні ургенси, ми не дістали. Це річ тим більш незрозуміла, що Редакція не ставить рецензістам ніколи яких вимог чи бажань щодо характеру рецензії.

Ред.

Ще 26. січня ц. р. відбувся у Великому Театрі у Львові симфонічний концерт „Львівської Фільгармонії“, на якому виконали між инш. вперше „Суйту“ на велику оркестру Антона Рудницького під його власною орудою.

Здавалося, що така, будь-що-будь, перебування в нашій музичній життю подія заведе відгук в українській пресі у формі однієї самої композиції (прихильної чи не-прихильної) чи хоча би лише для самої реєстрації нашого музичного доробку. Однак сталося навпаки. Українська преса про виступ п. Рудницького як композитора зовсім мовчала. Тому бажано, хоч пізно, бодай в частині кількох слів ми цей промах направили.

П. Рудницького ми знали досі як п'яніста і скрипача. Як композитора не довелося нам досі його пізнати, тому виконанням своєї композиції зробив нам велику несподіванку.

Свою композицію він назвав „Суйтою“, хоча вона могла також інакше називатись. Варто самої композиції це не зменшує. Робить вона радше враження ілюстрації чогось пережитого чи пережитого. Деякі частини тої Суйти по-грацювати епізодично, цілість робить дуже добре враження.

Судячи по тій одній композиції, п. Антін Рудницький є модерністом, який проте знає збірні міри, так, що його музика є зрозумілою і артистичною не лише для фахових музикантів, але і для т. зв. „музикальних людей“. Інвенція багата і цікава, гармонізація помислова, а інструментальна великої модерної оркестри знаменита. Тому не дивно, що успіх п. А. Рудницького був повний, доказом чого були довгі і ясні оплески досить численної зібраної публіки.

Докладнішої оцінки на підставі одноразового вислухання композиції тоді подати, тим більше, що затерлись уже в пам'яті перші безпосередні помічання. Маємо надію, що почуємо цей твір ще колись вдруге і тоді зможемо ширше про нього написати.

Товар Шиняни

На парламентарній арені.

Внески та інтерпеляції українських послів і сенаторів.

1) Внесення в справі зниження оплати за оголошення про реєстрацію в „Польській Моніторі“, передбачено в арт. 21 і арт. 28 розпорядку Президента про право поз. 808, а управління у § 10 розпорядку міністра внутрішніх справ з 10. грудня 1932 р. Дн. 3. Р. П. ч. 116 поз. 963.

2) Інтерпеляція в справі незадоволення міністерством внутрішніх справ рекурсу читальні „Просвіти“ в Старім Чорткові повіт Чортків, тернопільського воєводства у цій справі, що Тимчасовий Повітовий Виліт у Чорткові не заосмотрив контракту купна-продажі книжкою, яка затверджувала би контракт купна-продажі, яким товариство читальня „Просвіти“ у Старім Чорткові набуло на власність ґрунтову парцелю під будову свого дому від буржоа громади Старий Чортків.

3) Інтерпеляція у справі неочищення управління державних лісів зі зломів гірських потоків у Гриняві повіт Косів, станіславського воєводства, що спричинило їхні виліти і шкоди місцевого населення.

4) Інтерпеляція в справі неприйняття до урядового відомо Шкільною Повітовою Радою у Бучачі курсу для аналіфетів при читальні „Просвіти“ в Скоморохах, повіт Бучач, тернопільського воєводства.

5) Інтерпеляція в справі розважання громадської ради в Яблоніці повіт Косів, станіславського воєводства.

ства, нерозписання виборів до тої ради та в справі неправильного урядування громадського писаря Якова Орищука в Гриняві повіт Косів, станіславського воєводства.

6) Інтерпеляція в справі систематичної делегації Окружного Суду як Трибуналу Суду Присяжних у Львові до осуджування українських політичних процесів на території Окружного Суду в Тернополі.

7) Інтерпеляція в справі безправного зарядження повітового шкільного інспектора Ч. Бандурського у Бересті над Бугом з дня 10. січня 1933. ч. 90/33, яким на-казує науку релігії для православних дітей у всьому них школах викладати виключно такою мовою, яка є мовою навчання школи — отже польською мовою — та уживання підручників до науки православної релігії також виключно в цій мові — або у мертвій церковно-слов'янській мові.

8) Інтерпеляція в справі побиття функціонерами державної поліції в Пістині повіт Косів станіславського воєводства, Василя Козама, сина Андрія з Микити-нець пов. Косів.

9) Інтерпеляція сенаторів Українського Клубу в справі конфіскації друків.

10) Інтерпеляція Сенаторів Українського Клубу в справі відновлення гіпотечних книг.

— О —

Китайсько-японський конфлікт.

ТОКІО, 18. II. ПАТ. Рада міністрів на вчорашньому засіданні рішила відкинути пропозиції й поручення Союзу Народів. Японський уряд буде вести далі свою політику в провінції Джеголь в справі визнання манджурської республіки та безпосередніх переговорів з Китаєм.

ПЕКІН, 18. II. ПАТ. Японський уряд оголосився з ультиматум до китайського команданта

Кіао-Лю, домагаючись від нього, щоби китайські війська покинули негайно місто, інакше японські війська розпочнуть наступ. Китайська влада зігнорувала японський ультимат.

Губернатор провінції Джеголь заявив, що китайське військо готове боронитися до останньої краплі крові в обороні Джеголю. Має надію, що дістане допомогу з південного Китаю.

Мілітаризація німецької молоді.

Провідник Штальгельму полк. Зельде, тепер міністр праці в кабінеті Гітлера, прийняв 17. II. м. представників штальгельмського союзу німецьких студентів і виголосив знаменну промову, в якій вказав на завдання молоді. Німецькі студенти мають виконувати підривну службу праці в замкнених об'єктах, де зіткнуться теж з іншими верствами німецького населення, головне

з робітниками. В обох будуть вправлятися у військовій службі. Студенти, що працюють над зміцненням національної оборони, будуть користуватися спеціальною підтримкою міністра. Як довго, говорив міністр, Німеччина не добує належного їй простору, потрібного до життєвого розвитку, так довго типом німецького студента мусить бути студент-воїн.

Студентські демонстрації в Берліні.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. В державній школі мистецтва в Берліні прийшло вчора до небувалих антисемітських виступів проти кількох професорів. Студентський штурмовий відділ окружив шкільний будинок, в якому відбувався іспит. Студенти перервали іспит і силою усували зі салі та вивели на вулицю професорів Жидів Кампса, Лякса і Танпе та предсідника іспитової комісії Франка. Опісля залізними таками забили двері їхніх робітень. Комуністичних студентів, що становили в обороні професорів, обезвладнили. На шкільному будинку виявлено націонал-соціалістичний прапор. До демонстрації прилучилася

вулична юрба, що викрикала проти професорів. Поліція прийшла на місце після факту. Як повідомляв преса, одного студента, що пробував залякувати поліцію, побили до безтями. В час бігін в нутрі будинку ранено дві особи, між ними одну студентку.

Націонал-соціалістичні студенти виступили з домаганням закрити негайно школу й видалити всіх професорів з лівими поглядами. Безпосередньою причиною виступу нац.-соціалістичних студентів було відображення одному з них становища асистента за критику діяльності школи в пресі.

Даром

2 ЗНАМЕНИТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол. тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.

Почтові висилки відвартно. Хто предложить цей вирізок отримає 3-ий ніжик без платно.

В справі президента для Баварії.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. Президент Гінденбург прийняв на аудієнції провідника баварської трудової партії Шефера. На основі здогадів преси, аудієнція стояла у зв'язку з баварськими тенденціями покликання окремого президента в цій провінції. Переговори, що ведуться в тайні, мають вигляд на успіх.

Армія не знає палт й.

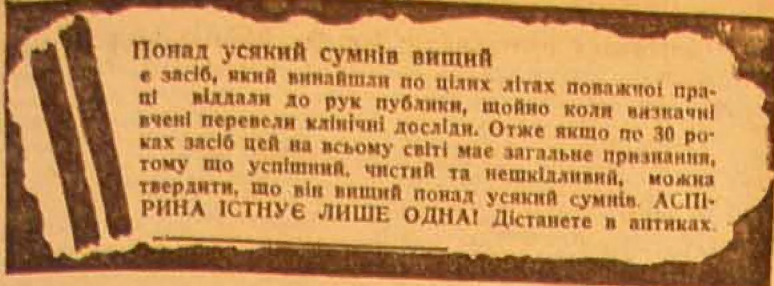
Міністр Райхсверу ген. Бльомберг переініспекцію німецької фльоти в Кіаюні, де авідав між іншим новий панцирник „Дойчланд“. Виголосив притім промову, в якій заявив, що німецький варід переживає виняткові часи. Увесь світ дивиться на нас, зокрема на нашу збройну силу. Однак для армії нема палтій, вона має служити тільки вітчизні.

Новинки

— Першорядна кравецька робітня А. Дуфаня, Львів Пасаж Миколая, II. пов., напроти кін „Утіха“. Власні матеріали на складі. 125011-2!

— Філія Краєвого Тов. Охорони Дітей і Опіки над Молодою повідомляє, що 8. березня 1935 р. відбудуться Загальні Збори в салі „Бесіди“, Рутівського 22, в год. 4-йй пополудне.

— Загальні збори Т-ва для плекання української науки й культури в Берліні. Дня 21. листопада м. р. відбулися чергові загальні збори Т-ва для плекання української науки й культури (Verein zur Förderung der Ukrainischer Wissenschaft u. Kultur), основним завданням якого є утримання Українського Наукового Інституту в Берліні. На тих зборах зложила Управа Т-ва, яка є рівночасно Кураторією Інституту, річне звідомлення з діяльності за рік 1932, в якому Інститут, не зважаючи на тяжке матеріальне положення та майже повну відсутність грошових засобів, зумів розвинути доволі широку наукову та культурно-інформативну діяльність. Після прийняття звідомлення рішено одностайно вести далі Інститут, однак з огляду на матеріальну скруту в обмеженому складі. Головою Кураторії вибрано знову міністра д-ра В. Гренера, а його заступником п. О. Скоропис-Йолтуховського. На місце вибувших членів вибрано проф. унів. пралата д-ра Шрайбера і проф. д-ра З. Кузеля. Директором Інституту затверджено проф. д-ра І. Мірчука. Дійсними членами іменовано професорів З. Кузеля та І. Мірчука. Спів-

Понад усякий сумнів вищий засіб, який винайшли по цілках поважної праці віддали до рук публіки, щойно коли визначені перевели клінічні дослід. Отже якщо по 30 роках засіб цей на всьому світі має загальне призначення, тому що успішний, чистий та нешкідливий, можна твердити, що він вищий понад усякий сумнів. АСПІРИН ІСТНУЄ ЛИШЕ ОДНА! Дістанете в аптеках.

Зі сойму.

ВАРШАВА, 18. II. ПАТ. На суботнішньому пленарному засіданні сойму в дискусії над проектом закону про частинну зміну територіального самоврядування пос. Хруцький заявив, що Український Клуб іще раз ставить усі свої поправки в III. читанні, а в дальших нарадах над цим законом не братиме участі.

ПЕРЕД ЗМІНОЮ УРЯДУ В ПОЛЬЩІ.

Сойм замкнуть.

У Варшаві кружляють чутки, що сесія сойму покінчиться небаром. Після уряд прем. Пристора уступить. Новий уряд утворив би мін. Бек. Він задержав би собі й теку м-ства закордонних справ. Кажуть теж, що має уступити міністр скарбу Завадський, а на його місце прийде мін. Мадзіньський.

1000 РОБІТНИКІВ БЕЗ ХЛІБА.

На польському Гор. Шлеську в копальні „Покуй“ з 1. березня ц. р. вивіли працю тисячу робітникам. Мають теж аредувати робітників у копальнях кв. Гогенльоге, Гуті Бісмарка (I. д.).

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ІНТЕРВЕНІУЄ.

БРЮСЕЛЯ, 18. II. ПАТ. Бельгія в тепер під вражінням інтервенції короля Альберта, який не прийняв димісії кабінету, хоч кабінет двічі давав невдачі у парламенті. Що кабінет остає в дії при владі, це доказ незвичайного впливу короля. Доказом того хочби факт, що за нецільних 22 год. в парламенті найшлася потрібна більшість, на якій кабінет може спиратися. Крім кабінету в Бельгії тепер спричинила би великі комплікації, а король того не бажає, тому теж не приймає димісії кабінету.

зу поширення Кураторії новими німецькими та українськими членами передано президії до погодження.

— Представники закордонної преси в Берліні. На загальних річних зборах „Союзу представників закордонної преси“ в Берліні вибрано на рік 1933 такій виділ: д-р Генон Кузеля, голова, К. фон Кігельген, заст. голови, д-р Б. Шір, касієр, А. Бінц, д-р Крум-Геллер, Рунге — члени виділу. Канцелярія „Союзу“ міститься при Nürnbergerstrasse 53—56.

— Нові коморники. У Львові відбувся одномісячний курс для коморників, який скінчився іменуванням 24 коморників на терені Сх. Галичини. Коморниками стали: Бліхарський, Краєвський і Семашко у Львові, Бернарчек і Шолгіня в Тернополі, Хрупович, Нестито і Пашковський в Дрогобичі, Давискиба в Долині, Філіп у Раві Руській, Гардлувський в Чорткові, Гурський в Ширці, Гавсвальд в Коломиї, Ясінський в Бережанах, Лінк в Лопатині, Ловіцький в Ярославі, Мошоро і Тичинський в Стрию, Новак і Вайгарт у Самборі, Квірін в Станиславові, Полак у Калуші, Табака в Перемишлі і Заземський в Бжозові.

— Для незаможних студентів. Рада Польсько-го Банку призначила на руки міністра освіти 50.000 зол. на допомогу для незаможних студентів.

— Змінюють поштові оплати. В м-стві пошти телеграфів виладжують проекти деяких знижок у дотеперішніх поштових оплатах. Зміни, будуть обов'язувати від 1. квітня ц. р. і торкатимуться тарифів пересилки листів, торгових приписок і мішаних пересилок.

— Скажені пси у Львові. На вул. Шимонівна пожився 17. II. м. скажений пес, що покусав одного кімнатного пса та дві особи, між ними поліція. Того самого пса бачили на вул. Осолінських. Хоружини та Академічний. Другий скажений пес пожився в Жовківській дільниці. Постерунковий застрілив його на вул. Кушевича. Оповідать ще й про інших псів у Львові, що покусали кілька осіб. Тому що скажені пси небезпечні не тільки для псів і інших звірят, але й виступає теж у покусаних людей, міська санітарна влада пригадує, що псів з дому вільно виводити тільки на припоні, а на випадок покусання скаженим псом, треба негайно передати його до ветеринара. Покусані люди повинні теж зголоситися в компетентній владі й піддатися охоронному шепелю.

Загальні збори С. У. А.

В суботу 18. II. м. відбулися у Львові XI. Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів. Збори відкрив д-р Кость Левицький, на секретаря покликав д-ра Сосюкала і д-ра Малка (Мости). Звіт з діяльності Виділу склав д-р Лев Ганкевич, з діяльності делегатур д-р Євген Щуровський, касовий д-р Кость Паньківський, Контрольної Комісії д-р І. Кмічківський. Присутніх 47 адвокатів. Виділ вибраний аклямацією у тому самому складі.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ.

Вістку начеб Франція предложила Італії та Югославії пакт неагресії — заперечили.

ВИСЕЛЯТЬ ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

„Манчестер Гардієн“ приніс вістку нібито гітлерівський уряд задумує виселити польських робітників із Німеччини.

ВІЙНА ВИБУХНЕ ДО 24 ГОДИН.

Льондонські часописи повідомляють, що коли події на Далекому Сході йтимуть так скоро, як останніми днями, то війна формально може вибухнути до 24 годин.

УЛЬТИМАТ ФРАНЦІЇ ДО АВСТРІЇ.

Французький уряд вислав до Австрії дуже гостру ноту, яку можна вважати ультиматом, у справі перепачкування зброї до Мадярщини.

— Несовісний поштовий післанець. Господар Яків Уйда в Білогорі (Вайсенберг) пов. Городок Яг., що був громадським поштовим післанцем, отримав американські листи й викрадає із них долари. За те станув перед кількома днями перед карним трибуналом у Львові й дістав 6 місяців в'язниці при одночасному позбавленні громадянських прав на два роки.

— Залізнична катастрофа. На станції Кутно зударився вантажний поїзд із особовим. Наслідком зудару вагон III. кл. вискочив зі шин, а вагон I. і II. кл. розторощило зовсім. При цьому вибухнула цистерна світляного газу, наслідком чого згорів вагон I. і II. класів. Було ранених 7 осіб. Слідча комісія ствердила, що катастрофу спричинив машиніст поїзду, тому його арештували.

— Згоріла стирта вівса. В Голешові пов. Жидачів згоріла серед поля стирта вівса, власність Льонгіна Лобоса. Шкоду обчислюють на 3.000 зол. Стирту хтось підпалив.

— Граничність у змові з пачкарами. На радянській границі в районі Дрини на просторі кількох кілометрів змінили більшовицьку граничну сторожу, тому що вона була у змові з пачкарами з Польщі і Литви.

— Зловживання в Касі Хорих. В Бучачі відкрили в 45 випадках зловживання службовців місцевої Каси Хорих на шкоду обезпечених. Доходження ведуться.

— Ошукаство з інвалідською рентою. Павло Дружб'як з Озірної пов. Зборів зареєструвався свого часу в старостві як військовий інвалід, що в часі війни 1916 р. стратив палець правої руки. На основі предложених документів інвалідська комісія признала йому ренту, яку побирав до 1930 р. Тоді викрилося, що Дружб'як стратив палець не на війні, але в приватній службі ще в 1912 р. Наслідком того скарбова палата припинила виплату ренти, а окружний суд в Золочеві засудив його на 1 рік в'язниці та втрату громадянських прав на 5 літ.

— Помер при крадіжці. Гринько Мицишин із Шумлян пов. Бережани украв із двірського ліса дерево і притягнув його на своє обійстя. Тут спотикнувся так нещасливо, що упав головою на землю і вдарився так нещасливо об камінь, що втратив пам'ять. Не помогла поміч родини, бо незабаром він помер.

— Злодії при роботі. З громадської канцелярії в Малехові пов. Жидачів злодії вкрали за лізну касу й винесли в поле, щоб її розбити. Тут вже не мали щастя, бо надійшли люди і злодії мусли втікати без нічого. В касі було 150 зол. Ті самі мабуть злодії обкрали в Малехові українську кооперативу, забравши з неї товари вартості 140 зол.

— Грабунковий напад. На Марію Дрозд і Катерину Чорну, робітниця фабрики тютюну у Вин-

У п'яті роковини смерті бл. п.
Анни з Петринів Олексининої
Найдорожчої і ніколи Незабутньої Мамці і Баби, дружини бл. п. о. Михайла, укр. кат. пароха Суховолі, пов. Броди, відправиться
Заупокійна Служба Божа з панахидою в середу дня 22. лютого ц. р. в год. 7.20 рано в архикат. церкві св. Юрія у Львові.
ДІТИ І ВНУКИ.

никах, напав на дорозі до Підборець якийсь волюцюга і зажадав грошей. Обі робітниці віддали того дня тижневу виплату і вертали до рідного села. Вони поставилися до опришка відпорно а тоді він побив їх тяжко, відібрав їм гроші і втік до поблизького лісу. Поліція глядає за опришком.

— Горюча бензина. У Союзі рафінерії нафти в Болехові вибухла пожежа збірника бензини. Згоріли два вагони бензини. Пожежна сторожа вгасила вогонь. Жертв у людях не було.

— Комуністичний процес. В окружному суді в Рівному розпочнеться незабаром процес 63 осіб, яким закидається належання до комуністичної організації та протидержавну діяльність. Деякі із них стоять теж під замітом шпигунства. Обвинувачені це переважно робітники з камінедомів у Клесові і походять з Рокітна, Сарн, Володимирів і Дубровиці.

— Сніг засипав сто автобусів. На шляху Варшава-Томашів застрягло у снігах 40 автобусів, а на шляху Варшава-Пултуськ 60 автобусів.

— Німецька авіонавтика. З Берліна повідомляють, що Люфтвафза перебудувала корабель „Вестфалієн“ на плаваючий летунський майдан, на якому можуть осідати літаки, що курсують між Європою і Південною Америкою. Корабель має всі технічні улаштування, потрібні для прилету і відлету аеропланів і буде плавати на південному Атлантичному океані. Директор Люфтвафзи заповів, що на другий рік буде організована постійна повітряна комунікація між Німеччиною і Південною Америкою.

— Дрібні вісті. Президентом міста Кракова вибраний д-р Меч. Капліцький, резервний полковник і голова регіональної групи ББ краківського воєводства. — На Козарках біля Пасечної пов. Станиславів найшли вбитого Влад. Новака, нафтового робітника. — В Ілїнцях пов. Косів наїхав самохід на фіру Івана Парашука, господаря з Криворівні, який помер наслідком тяжкого потовчання. — В Стрию застрілявся безробітний кухар Маріян Сташковський. — На головному дворці у Львові найшли кнуток з трупом дитини, який лишився після жінки. — На розі вулиць Пісудського і Заблєжєвича у Львові наїхали на себе два самоходи й розбились на дребезги. Шоферам ніщо не сталося. — На Гор. Шлеську біля Бойтен дався чути сильний землетрус.

Абітурієнти!! Пригадуємо, що шкільні табло по новочасному й дешево виконує фотограф 1318 „Venus“, Академічна 24. 10-20

— Вибух кисня вбив п'ятеро осіб. В рафінерії нафти в Трієсті вибухла бутля з киснем. П'ятеро осіб згнуло на місці, а шестеро потерпіло тяжкі рани.

— Управа салі Муз. Т-ва Лисенка вважає за вказане пояснити, що метушня, яка скінчилася була на концерті дня 13. II. ц. р. в льові I. поверху, мала своє джерело у тім, що привні там п'ятеро студентів були неповідомлені, що ця льові не є до їх диспозиції.

1442
— Рада проти грипу. При грипі, як і при всіх інших гарячкових недугах, треба звертати головну увагу на відповідну відживу. З одного боку треба недужому давати лише легкостравний харч, що забезпечує нормальний хід органів травлення, з другого не треба допускати до виснаження. Почувати особи з великим запасом сил, якими вони почували себе знесилені, коли кілька днів не мають відповідної поживи. Та відомо, що навіть підчас легкої недуги з гарячкою наш організм не відкидає важкого харчу, що обтяжує течеся та шлунок. Тому треба оминати страви, що спричинюють обструкцію. Треба пригадуватися над тим, як найкраще охоронити себе перед недугою, бо завжди легше зарадити їй, ніж її лікувати. Бачимо, що та сама пожива, яка побажана є для недужих на грипу, для здорових є охороною перед недугою. У такому випадку багатство вітамінів, яке знаходимо у відповідній, здорової і легкостравної поживи, впливає добре на організм, зміцнюючи його. Така природна пожива, якої не повинно бракувати в щодній хаті, головню у часі поширення грипу, є знаменита вітамінна есенція Ономальїна. На думку визначних гігієністів можна її поручити не тільки недужим, але і здоровим. Нині, підчас поширення грипу, люди повинні би звернути на це увагу, бо хочуть оминати цілком небезпечної недуги.

